

Sygnatura akt Sygnatura akt: I C 1338/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: (...) Michał Kacprzak

Protokolant: st. sekretarz sądowy Karolina Mazan-Berent

po rozpoznaniu 21 grudnia 2018 r. w O.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko K. G.

o zapłatę

I. zasądza od K. G. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. (...),94 (dwa tysiące sześćset dziewięćdziesiąt trzy i 94/100) zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 25 września 2017 r. do dnia zapłaty;

I. nie obciąża K. G. kosztami procesu.

(...) Michał Kacprzak

Sygnatura akt: I C 1338/18 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. (poprzednio (...) S.A. z siedzibą we W., a następnie (...) S.A. z siedzibą we W.) wniósł o zasądzenie od pozwanej K. G. na swoją rzecz kwoty 2.694 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego roszczenia powód wskazał, że dochodzona pozwem wierzytelność wynika z umowy pożyczki, zawartej przez pozwaną z (...) sp. z o.o. Wierzytelność ta została ostatecznie przeniesiona na powoda. Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: należność główna (1999 zł), odsetki karne naliczone za opóźnienie w spłatach zobowiązania przez pierwotnego wierzyciela (147,43 zł), koszty i prowizje naliczone przez wierzyciela pierwotnego (490 zł) oraz odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone przez powoda od dnia 25 kwietnia 2017r. do 21 września 2017r. (57,51 zł).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 24 października 2017r. w sprawie o sygn. VI Ne-e 1848985/17 Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie nakazał pozwanej, aby zapłaciła na rzecz (...) S.A. z siedzibą we W. dochodzoną pozwem kwotę.

Pozwana od powyższego wniosła sprzeciw, a sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego w Olsztynie.

Ostatecznie pozwana K. G. uznała powództwo w części, tj. przyznała, że zawarła z poprzednikiem prawnym powoda umowę pożyczki, jednakże zakwestionowała wysokość zobowiązania. Wskazała, że powód mógł dochodzić od niej wyłącznie zwrotu wypłaconej jej kwoty 2000 zł, pomniejszonej o dokonaną przez nią dotychczas spłatę w wysokości 11 zł, tj. kwoty 1989 zł. Podniosła, że powód nie wykazał w wystarczającym stopniu, aby nabył przedmiotową wierzytelność i aby miał legitymację procesową czynną. Nie złożył bowiem oświadczenia zbywcy wierzytelności potwierdzającego zapłatę ceny. Dodatkowo podała, że w treści umowy pożyczki nie wskazano konkretnej daty, do której pozwana winna dokonać spłaty pożyczki. Pozwana złożyła również wniosek o zwolnienie jej z obowiązku poniesienia kosztów procesu z uwagi na obecną sytuację finansową i rodzinną.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 11 kwietnia 2016r. umowę pożyczki nr (...), na mocy której otrzymała kwotę 2.000 zł, zaś zobowiązała się zwrócić kwotę 2500 zł w terminie 30 dni, tj. do 11 maja 2016r. Umowa przewidywała roczne oprocentowanie pożyczki w wysokości 0 % oraz pobranie opłaty prowizyjnej w kwocie 500 zł.

(dowód: formularz informacyjny k. 32 – 33, 61 – 62, umowa pożyczki k. 34 – 34v., 60 – 60v., regulamin k. 35 – 41, Ramowa Umowa P. k. 42 – 48, 63 – 69, zawiązanie do ugody z dnia 7 lipca 2017r. k. 86 – 86v.)

Pozwana zamierzała spłacać pożyczkę, jednakże utraciła dotychczasowe zdolności zarobkowe, a jej sytuacja finansowa uległa pogorszeniu.

(niekwestionowane)

Pismem z dnia 26 maja 2017r. (...) S.A. z siedzibą we W. wezwał pozwaną do zapłaty na jego rzecz kwoty 2648,70 zł.

Pozwana wystąpiła do wierzyciela z wnioskiem o rozłożenie świadczenia na raty, jednakże jej wniosek nie został uwzględniony.

(dowód: wezwanie k. 50, zawiązanie do ugody z dnia 7 lipca 2017r. k. 86 – 86v.)

W dniu 24 kwietnia 2017r. doszło do przelewu wierzytelności przysługującej pożyczkodawcy – (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. - względem pozwanej na następcę prawnego powoda - (...) S.A. z siedzibą we W.. Cesja zawierała załącznik w postaci tabeli z wykazem dłużników, wśród których wymieniona była pozwana i jej dług. W dniu 11 maja 2017r. Zbywca wystosował pismo, którym oświadczył, że w dniu 8 maja 2017r. Nabywca wpłacił na rachunek bankowy Zbywcy całość wynagrodzenia należnego z tytułu cesji wierzytelności.

Pismem z dnia 26 maja 2017r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. poinformował pozwaną o dokonaniu sprzedaży przysługującej mu wierzytelności z tytułu umowy (...) wraz ze wszystkimi prawami związanymi z tą wierzytelnością na rzecz (...) S.A. Zawiadomienie to pozwana otrzymała w dniu 6 czerwca 2017r.

Następnie na skutek uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki (...) Sp. z o.o. z dnia 11 września 2018r. (rep. A nr (...)) oraz Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki (...) S.A. z dnia 11 września 2018r. (rep. A nr (...)) doszło do połączenia rzeczonych spółek poprzez przejęcie Spółki (...) S.A. przez Spółkę (...) Sp. z o.o. tym samym (...) Sp. z o.o. wstąpiła w ogół praw i obowiązków (...) S.A.

(dowód: umowa cesji k. 25 - 28, 100 – 103, załącznik k. 29 – 31, 104 – 106, zawiadomienie k. 50v., zawiązanie do ugody z dnia 7 lipca 2017r. k. 86 – 86v., oświadczenie k. 124, odpis KRS k. 21 – 24, 132 – 134)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o odpisy dokumentów przedłożonych przez strony. Nadto, zgodnie z treścią przepisu art. 229 k.p.c., nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Pozwana zaś przyznała, że zawarła umowę pożyczki i otrzymała od pierwotnego wierzyciela środki pieniężne w niej określone. Natomiast w ocenie Sądu powód załączonymi do akt odpisami dokumentów wykazał swoje następstwo prawne co do dochodzonej w niniejszej sprawie wierzytelności w miejsce pierwotnego wierzyciela.

W przedmiotowej sprawie powód wywodzi swoje roszczenia z umowy pożyczki, do której zastosowanie znajdują zapisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Z kolei z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. W pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. Stanowi jednak ograniczenie wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów. W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Pozwana uznała roszczenie pozwu, jednakże wyłącznie do kwoty wypłaconego jej kapitału (2000 zł), pomniejszonego o dokonaną przez nią rzekomo wpłatę (11 zł), tj. do kwoty 1989 zł. Zakwestionowała natomiast roszczenie powoda w zakresie kosztów prowizji co do zasady i co do wysokości.

Wskazać jednakże należy, że umowa pożyczki jest umową odpłatną. Zwyczajową formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są odsetki, ewentualnie także inne opłaty (nazywane najczęściej prowizją czy opłatami przygotowawczymi). Oczywiście wysokość tych opłat nie może być dowolna. W sytuacji gdy są one rażąco wygórowane, można uznać postanowienia umowy je kształtujące za niezgodne z zasadami współzycia społecznego lub też za zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i przez to nieważne. Czynności prawne bowiem (w tym także i umowy) podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Zgodnie zaś z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest także czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 kc). Przy czym za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

W ocenie Sądu zarzuty pozwanej w tym zakresie nie są uzasadnione, albowiem jak wynika z treści przedłożonego przez powoda wydruku umowy pożyczki, pozwana zawierając z pożyczkodawcą umowę świadoma była konieczności poniesienia tej opłaty. Co więcej ujętej w umowie kwoty prowizji nie sposób uznać za wygórowaną.

Zgodnie z art. 36 a przywołanej ustawy maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru podanego w przepisie, w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

Pozadsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Pozadsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub całkowitą kwotę kredytu.

Kwota 500 zł kosztów pozaodsetkowych przy 2000 zł uzyskanego kapitału mieści się w tym limicie. (maksymalne opłaty to 565,75 zł). Przedsiębiorca ma prawo do pobierania tych opłat, zgodnych z ustawowym limitem, jako wynagrodzenie za udostępnione środki. Należy również zauważyć, że pożyczka nie była oprocentowana.

Odnosząc się do zarzutu braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej wskazać należy, że wobec uznania istnienia pierwotnej wierzytelności co do zasady, legitymacja powoda znalazła potwierdzenie w przedłożonej przez niego umowie cesji z dnia 24 kwietnia 2017r. Powód należycie wykazał zawarcie umowy przelewu oraz okoliczność, że przelew obejmował wierzytelność przysługującą (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko pozwanej. Okoliczność ta wynikała z załącznika do umowy cesji obejmującego tabelę ze wskazaniem dłużników pożyczkodawcy, wśród których widniało nazwisko pozwanej oraz kwota wierzytelności objętej przelewem. Co więcej powód złożył również oświadczenie zbywcy wierzytelności potwierdzające zapłatę ceny.

Wskazać również należy, że wbrew aktualnym zastrzeżeniom pozwanej co do nabycia przez powoda wierzytelność z tytułu umowy (...) wskazać należy, że przed skierowaniem przez powoda sprawy na drogę sądową pozwana nie kwestionowała przejścia wierzytelności przysługującej pożyczkodawcy na rzecz poprzednika prawnego powoda, tj. (...) S.A. Należy bowiem wskazać, że pismem z dnia 7 lipca 2017r. pozwana przyznała, iż otrzymała zawiadomienie o przeniesieniu przedmiotowej wierzytelności na (...) S.A. i jednocześnie zwróciła się do wskazanego podmiotu o rozłożenie spłaty zaległości na raty. Z powyższego w sposób niebudzący wątpliwości wynika zatem, że powódka nie kwestionowała zarówno swojej powinności uregulowania zobowiązania, jak i okoliczność, na rzecz którego podmiotu powinna tego dokonać.

Zgodnie z art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Powyższe wymagania zostały spełnione.

Niezasadny jest również zarzut związany z koniecznością zastosowania przez sąd sankcji kredytu darmowego.

Zgodnie z art. 45 przywołanej ustawy w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Art. 29 ust. 1 wskazuje, że umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.

Oprócz formy pisemnej dopuszczona jest więc forma „trwałego nośnika”, zdefiniowanego w art. 5 pkt 17 tej ustawy (materiał lub urządzenie służące do przechowywania i odczytywania informacji przekazywanych konsumentowi w związku z umową o kredyt, przez czas odpowiedni do celów jakim informacje te służą oraz pozwalające na odtworzenie tych informacji w niezmienionej postaci)

Nadto art. 10 ust. 1 dyrektywy 2008/48 stanowi, że umowy sporządza się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. Ustawodawcy nie przyznano generalnej kompetencji do zmiany tego wymagania (art. 22 ust. 1 dyrektywy 2008/48. Dodatkowo art. 9 ust. 1 dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym (Dz.Urz. WE L 178, s. 1 i n.)

nakazuje państwu członkowskim zapewnić możliwość zawierania umów za pomocą środków elektronicznych oraz zobowiązuje do eliminowania przeszkód odnośnie do takich umów.

Umowę o kredyt konsumencki można zawrzeć zarówno w formie pisemnej jak i na innym trwałym nośniku - por. B. Kobyliński, Uwagi dotyczące wymogów formy jako czynnika determinującego możliwość zawarcia umowy kredytu konsumenckiego na odległość, *Młody Jurysta*, grudzień 2013 r., s. 5 i n.; D. Rogoń, *Uprawnienia...*, s. 14; por. też G. Kott, [w:] M. Chruściak i in., *Ustawa...*, s. 122–124; Z. Ofiarski, *Ustawa...*, s. 239; J. Pisuliński, [w:] *System Prawa Prywatnego...*, t. 8, s. 443).

Przywołany przepis zastrzega więc formę do celów dowodowych. Niedochowanie tej formy nie powoduje nieważności umowy o kredyt konsumencki.

Uruchomienie sankcji kredytu darmowego zależy od wykonania przez konsumenta uprawnienia prawokształtującego. Sformułowanie, jakie zamieszczono w art. 45 ustawy: „po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia”, jest typowe dla przypadków, w których w przepisach prawa cywilnego wprowadza się uprawnienie prawokształtujące. „Oświadczenie”, oznacza więc oświadczenie woli, a nie oświadczenie wiedzy. Wykonując uprawnienie prawokształtujące, składa się oświadczenie woli. Skutki związane z sankcją kredytu darmowego powstają po złożeniu oświadczenia. Jest to sformułowanie charakterystyczne dla skutków wykonania

Opierając się na ogólnej zasadzie autonomii przyjętej w prawie cywilnym, przepisy często uzależniają stosowanie instrumentów ochronnych od inicjatywy zainteresowanej osoby. Konsument może nie mieć interesu w korzystaniu z sankcji kredytu darmowego z mocy prawa (np. gdy zależy mu na utrzymaniu dobrych relacji z kredytodawcą).

Korzystanie z sankcji kredytu darmowego zawsze musi być więc poprzedzone złożeniem stosownego oświadczenia przez konsumenta. „Do zastosowania sankcji kredytu darmowego nie wystarczy naruszenie przez kredytodawcę przepisów ustawy. Niezbędna jest również określona aktywność konsumenta (kredytobiorcy), a mianowicie złożenie do kredytodawcy pisemnego oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego. Dopiero po złożeniu takiego oświadczenia konsument nabywa uprawnienie do zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy” - wyrok SR w Tomaszowie Lubelskim z 22.09.2016 r., I C 430/16, www.orzeczenia.ms.gov.pl).

Pozwana wyraźnie wskazała, że pisemne oświadczenie o woli skorzystania z tej sankcji zostanie przesłane powodowi i przekazane do sądu do dnia rozprawy. Pozwana do zamknięcia rozprawy nie złożyła tego dokumentu. Nie udowodniła więc, że w istocie złożyła takie oświadczenie. Bez tego działania nie jest zaś możliwe uwzględnienie powyższej sankcji.

Zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. to na pozwanej ciąży obowiązek udowodnienia, że takie oświadczenie złożyła. Miała ona przy tym szereg okazji do złożenia takiego dokumentu.

Z tego względu Sąd – na podstawie art. 720 § 1 k.c. , zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości - zasądził na rzecz powoda kwotę wskazaną w pkt. I wyroku.

O roszczeniu odsetkowym orzeczono na podstawie art. 359 § 1 k.c. - odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu i art. 481 § 1 i 2 k.c. – jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Pozwana była w zwłoce co do zapłaty żądanej należności, powód miał więc prawo naliczać odsetki za opóźnienie i żądać ich zasądzenia od dnia wniesienia pozwu (25 września 2017 r.) do dnia zapłaty. Uprzednio naliczone odsetki zostały zaś poprawnie skapitalizowane i doliczone do kwoty żądania, od czego zażądano odsetek ustawowych za opóźnienie.

Na zasadzie art. 102 k.p.c. sąd postanowił nie obciążać pozwanej kosztami procesu. Sąd uznał bowiem, że za takim rozstrzygnięciem przemawia aktualnie zła sytuacja materialna i rodzinna pozwanej.

Pozwana jest zadłużona i spienięża swój majątek by spłacić zadłużenie. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2013 r., I CZ 128/12, LEX nr 1293687). Według doktryny do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, lecz także dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony.

Z tych wszystkich powodów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

(...) Michał Kacprzak